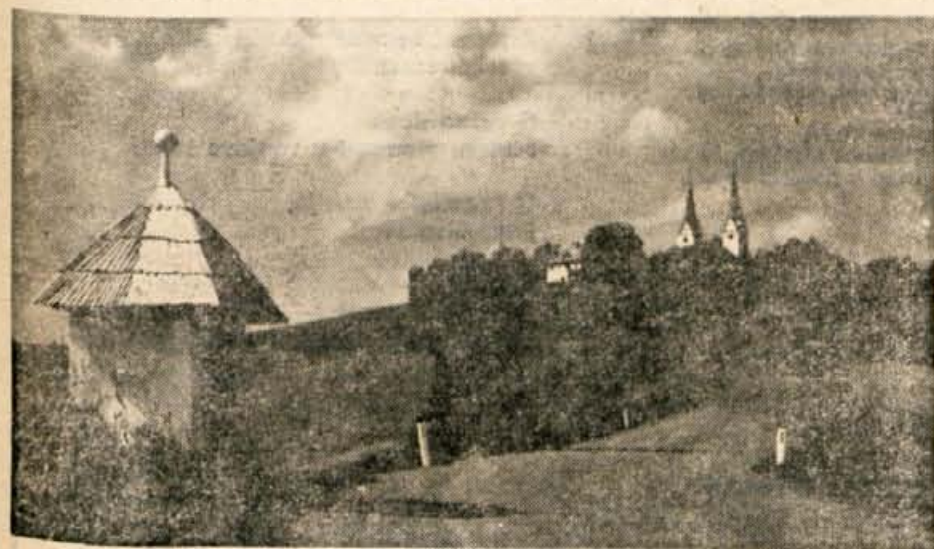

Snovanja 3

Pogovori o kulturi

Leto 2

Kranj, 15. junija 1968

Djekše

Danes se ponovno vprašujemo, kje in kaj je Karantanija. Pohod zgodovine čez slovensko narodnostno ozemlje je bil temeljit in dosleden — zlasti v negativnih posledicah. Če je bilo kje na svetu nasilje, je bilo to nasilje na Koroškem, v zibelki slovenstva, vendar ne samo bilo, ampak živelo in vladalo in še vlada.

Res je, da smo danes postavljeni pred nespremenljivo dejstvo, res pa je tudi, da se Slovenci nikoli nismo prav zavedali, se kako daleč je pravzaprav s Koroško. V trenutku, ko bi jo morda lahko še rešili, smo nejeverno ostrmeli pred golo resnico tuje sile, ki nam je postavila mejo na vrh Karavank. Če je bila Koroška med obema vojnama objektivna narodna bolečina, če smo Koroško skušali rešiti med narodnoosvobodilnim gibanjem, je bila Koroška po pariški mirovni konferenci za nas odpisana, nato pa pozabljena v atmosferi mednarodne hladne vojne. Stiki med nami so bili popolnoma pretrgani, koroški človek je bil prepuščen nemilosti tujega gospodarskega in političnega pritiska, koroška govorica prepuščena nemilosti tujejezične okolja. Usodnost takega položaja bi bila za kateri koli narod na svetu skrajno depresivna, spričo zgodovinskih izkušenj v tem delu sveta pa je bila za slovenski živelj na Koroškem brezizhodna, zakaj lepo vezane mape mirovni pogodbe so slej ko prej samo arhivsko gradivo za kasnejšo zgodovinsko znanost.

Takšni splošni situaciji moramo dodati še vrsto posebnih momentov, ki izhajajo iz občutne notranje razcepljenosti in so posledica političnih, ideoloških, strankar-

skih, ekonomskih in drugih nasprotij, kar samo še slabi življenjsko silo tamkajšnjih Slovencev. Hkrati pa so bili ti ljudje povsem odrezani od matične sredine in postavljeni v pasivni narodnoobrambni položaj, ki je že sam na sebi izražal brezperspektivnost.

Če je do danes na katerem koli področju vsaj na zunaj drugače, morda boljše, je to nedvomno posledica spremenjenih mednarodnih odnosov, ki so nam omogočili vzpostaviti ponovne neposredne stike s Koroško, pa če so prav te vezi še vedno začetniške in močno negotove. Prepričani pa smo, da so trenutno dane možnosti za medsebojno izmenjavo v obeh smereh, čeprav je po sredi še vedno nezadostno poznavanje objektivnih razmer na obeh straneh. Priznajmo, Korošci sami so nas opozorili nase z nekaterimi širokimi akcijami. Izmed vsega, kar smo kljub omenjenim oviram mogli spremljati v koroškem javnem življenju, je bil v ospredju boj za uveljavitev 7. člena avstrijske državne pogodbe, vzporedno pa prizadevanje koroških kulturnih delavcev za slovensko šolstvo. Velika moralna zmaga je bila ustanovitve slovenske gimnazije v Celovcu, pri čemer ne smemo prezreti izjemnih zaslug dr. J. Tišlerja, prvega ravnatelja te šole.

Kulturni delavci so bili prvi pobudniki za medsebojna srečanja. Med zgodnejše obiske smemo šteti gostovanja koroških književnikov v Mariboru, Štatenbergu in na Ravnah, letos pa je skupina mladih nastopila v Ljubljani skupaj s tržaškimi književniki. Temu kulturnemu dogodku so naše revije posvetile precej pozornosti,

V tej številki predstavljamo koroške pisce Valentina Polanška, Bora Kostanka, Nika Darleta in Miška Mačka. Likovno gradivo so prispevali koroški slikarji Valentin Oman, Hubert Greiner, Zorka Weiss in Gustav Januš. Izbor leposlovja je pripravil France Pibernik.

nekateri izmed avtorjev pa so nastopili tudi v oddaji Kulturna panorama na ljubljanski televiziji. Dogodek sovпада z aktualizacijo vprašanja zamejskih Slovencev v naših političnih krogih.

Na ožjem sosedskem območju so bile tudi že neposredne izmenjave med občinama Zelezna Kapla—Bela in Kranjem. Doslej je imel pri nas samostojni večer pesnik Valentin Polanšek, medtem ko so na literarnem večeru v Zelezni Kapli nastopili pesniki France Pibernik, Bojan Pisk in Franci Zagoričnik. Isti večer je bila odprta tudi intimna razstava kranjskih likovnikov Ljuba Ravnikarja, Saše Kumpa, Milana Batiste, Henrika Marchla in Štefana Simoniča. Ob tej priložnosti smo se pogovarjali o prihodnjem sodelovanju in z naše strani predlagali troje: izdajo posebne koroške številke Snovanj, širšo razstavo koroških likovnikov v Kranju in nastop vseh pomembnejših koroških besednih ustvarjalcev na literarnem večeru v Kranju. Danes izpolnjujemo prvo nalogo.

V posebni koroški številki Snovanj smo se odločili predstaviti iz spodbudnega števila koroških pisateljskih imen samo najpomembnejše predstavnike srednjega in mlajšega rodu, ki so v zadnjih letih že izdali svoje samostojne knjige in tudi s tem potrdili svojo ustvarjalno dejavnost. Mednje sodi v prvi vrsti pesnik Valentin Polanšek, samorastniška osebnost srednje generacije, medtem ko drugi izhajajo iz nanovo prebujene mlade koroške inteligence, ki se je porajala vzporedno z nastajanjem slovenske gimnazije v Celovcu, pomeni pa danes močno organizirano kulturno sredino na Koroškem. Prvi njihov pomembnejši uspeh je izdajanje revije Mladje, ki jo je ustanovil pisatelj Boro Kostanek, drugi je osnovanje Odra mladje na pobudo Erika Prunča, najširše pa združuje somišljenike Klub mladje. Čeprav ne moremo v celoti in objektivno presoditi njihove dejavnosti in njihovega pomena, menimo, da je nastop mlade generacije pomemben predvsem zato, ker je ustvarjalen in ker prinaša v koroško življenje svežine, zlasti pa, ker si prizadeva premagati preživele pozicije in jih nadomestiti z modernimi pogledi na vprašanja narodnostnega obstoja koroških Slovencev.

Posebna koroška številka Snovanj je samo poskus, da bi našli trajnejši stik s koroškimi rojaki.

Uredništvo

Valentin Polanšek

Rojen je leta 1928 v Lepeni pri Železni Kapli. Izhaja iz proletarske podeželske družine. Mati je bila dekla, dninarica, drvarka, oglarica in tovarniška delavka. Mali Valentin pa je v zgodnjih letih pasel po lepenskih, lobniških in remšniških strminah. Osnovno šolo je v Lepeni obiskoval sedem let, leta 1942 pa je prišel v Kranj, kjer je bilo takrat nemško učiteljsiše. V hudih okoliščinah, sredi katerih se je znašel mladi zavedni koroški Slovenec, je začel svojo literarno ustvarjalnost. Leta 1944 je moral v RAD (Reichsarbeitsdienst). Po vojni je v Celovcu končal učiteljsiše in 1948 nastopil prosvetno službo na Obirskem. Istega leta je v KRONIKI objavil svojo prvo slovensko pesem. Leta 1963 je v Celovcu izšla njegova pesniška zbirka GRAPE IN SENCE (Založniška in tiskarska družba z o. j. Drava, Celovec-Borovlje). Zdaj živi in dela kot upravitelj dvojezične osnovne šole na Obirskem.

Polanškova pesem je rastle iz globoke duhovne in socialne stiske slovenskega človeka na Koroškem v obdobju visokega nacizma in kaotičnega povojnega razpoloženja. Kdor se more dokopati do življenjske resnice, ki so jo živeli naši koroški ljudje v zadnjih štiridesetih letih, bo lahko razumel, zakaj nosi Polanškova poezija v sebi prvine čiste ljudske pesmi, zakaj toliko osebnega in narodnostnega zanosa in bolečine, zakaj v njej toliko hrepenenja po preprosti lepoti in resnici. Obliko in vsebino je Polanšku narekoval čas, ki ga je s stoterimi bremenj pritiskal ob tla. In ker je Polanšek šele odpiral povojno pesniško ustvarjalnost na Koroškem, je razumljivo, da je njegova pesem preprosta, pogosta oprta na ljudsko in literarno tradicijo.

Večina pesmi v zbirki GRAPE IN SENCE izraža intimno pesnikovo obvezo do koroških ljudi, toda njegove osebne težnje iščejo naprej, v širši svet in še zlasti v območje osebnega razmišljanja, v zadnjem času pa predvsem v vsakdanjo doživljajsko neposrednost, kakor je mogoče ugotavljati iz cikla Polanškove nove poezije. Žal nam je vse premalo znana celotna Polanškova literarna pot, da bi jo mogli objektivno pokazati v njeni razvojni črti in v vsej notranji razvejanosti. Nedvomno pa smemo marsikaj pričakovati iz še neobjavljene avtobiografske proze. Ker se del proze nanaša na avtorjevo življenje v Kranju in ker je pesnik doživljal bridko usodo mladega zavednega koroškega Slovenca v najtežjih dneh naše zgodovine, bi nam njegove pričevanje lahko odkrilo mnogo neznanih resnic tedanjih dni.

Za koroško številko Snovanj smo izbrali nekaj značilnih pesmi iz zbirke GRAPE IN SENCE, medtem ko sta pesmi Casopisni blagor in Baraba iz kasnejšega časa.

France Fibernik

KDO SEM

Iz zamolčanih pričakovanj sem bil spočet:
Dninarska dekla — moja mati
je zaupala kmečkemu sinu — mojemu očetu.
Bilka od zavrženega zrna,
kronan s trnjevim vencem odpovedi
še ne osemnajstletne matere:
Moj oče se je poročil z lastno nečakinjo,
moja mati je ostala sama
z menoj — pankrtom.
Skozi koprive zasmehovanja sem hodil,
mlada mati je skrivaj jokala.
Upal v boljši prihodnji sem svet.
Vdolbla poteze v moj stas
sta dninarska zemlja in krivični čas.
Z rojaki se zgublja moj glas
v tujem kričanju.
Svobodno in goreče se srca valovanju
predam.
Ne bom več — kot poprej — vprašal: kam?
S pesmijo, iz srca privreto, zdaj nisem več sam!
K srcu naroda me pesem vede,
opeval njegove bom upe, srečo in bedo!
Iz nimaničev srede
sem vzljubil sleherno stvar,
spoznaval zgodaj ničnost bleščečih prevar.
Zato naj bi ta pesem v ljubezni objela,
kar dobrih ljudi
na svetu živi!

RODNA ZEMLJA

Z murni sem se radoval
v sočni travi.

S polno dušo
sem se pogrezal v vonjavo rušo.

O porodnica zemlja,
kako sem tvoj!

Bedak,
kdor še ni sesal
neizrekljivih sladkosti tvojih grudi.

NAJINA POMLAD

Podarila meni
in ljubljeni ženi
si sinka, pomlad! —
Nič nisva več sama,
sva oče in mama
ter polna vseh nad.
Ko gledam zdaj tebe,
si mislim, da sebe
spet vidim, ti zali.
A mamica reče:
»Glej, koliko sreče
prinesel je mali!«

VETER V TRAVI

Pokraj ceste —
merijo jo telefonski drogovi v sinje daljave —
se poigrava
z vetrom svetla, zrela trava.
Kot da nevidna božajoča roka
hiti čezenj,
se pripogiblje bilje šušeteče.
Čez loge, ozare, rebri in lozje trepeče
vonjivih sapic sončno glajenje.
Svetloba, toplota, rast in slast
so v grudih zemlje porodili hrepenenje,
ki spaja deviško cvetenje v materno zorenje.
Vetrc pride od nekod in gre bogvedi kam.
Le čriček pozno v noč ne miruje tam...
So trenutki, da si človek z vso srečo in boleščjo
sam.

In samota
je bistvo tostranstva.

PIŠČAL BI POSTAL

Piščal
bi postal
pastirja
z Obirja!

Preprosto imel bi srce,
zaljubljen v najlepše deklee;
vrh Obirja bi stal,
svoji sreči dejal:
Blaga roža,
ki te sonce božal!

V jeseni češmin
ne bi bil več zame
tožen spomin...

OB KLOPINJSKEM JEZERU

Z vonjem
prežgane čebule je preplavljena cesta.
Natararice kot lastovke frlijo
med štirioglatimi belimi mizami.
Letoviščarki,
ki svojo spogledljivost
komaj skriva za temnimi očali,
ni noben prostor na terasi po volji.

Zarjavel mladenci
leži na jezerski obali
in ima tranzistor »ča-ča« za vzglavje.

Ne, tu ni koticčka
za najine sanje.

POZDRAV KOROŠKI

Glej, vrh Obirja sam stojim.
Kaj sreče tukaj doživim.
Pozdravljam te, koroška domovina!

Tam doli Drava se blešči
sred jezer, polj, dobrav, vasi.
Prelepa si, koroška domovina!

Da zvest bi zmeraj bil ti — daj,
preljubljeni koroški raj!
Ti moja si, koroška domovina!

KOROŠKA

Tu slovenski rod prebiva,
kjer je Drava sred gora.
Tu je pesem naša živa
ob veselju — sred gorja!

Gosposvetski zvon pozvanja,
da se jezera bude,
in Obir se Peci klanja,
v Jepo Stol zagleda se.

Zilja z Rožem lepo poje,
da v Podjuni zadoni:
Narod ljubi pesmi svoje
že iz davno slavnih dni!

Mi smo rod Miklove Zale,
kralj Matjaž pa čuva nas,
Dol do Jadrana obale
sega naše pesmi glas!

SOSED PRI SOSEDU

Vstani
in se brani,
trpin,
če res si sin
svobodoljubnega očeta!
Glasno zakličí v svet:
»Kdo se je tako prevzel,
da nas bi rad preštel?
Saj nismo v gosteh
na teh
koroških tleh —
na zemlji,
s krvjo in z znojem prepojeni!
Naši so žulji, naša je rovača,
naša je njiva že davnega orača,
zato je ta zemlja naša — domača!

Zato, sosed v skupni domovini,
bodiva vrtnarja
lepših skupnih bodočih dni —
in ne drug drugemu grobarja,
vsakdo rad živi!

ČASOPISNI PRAGOR

Konvencionalna starinska smrt
prvega kozmonavta.
Okrutna krvomočnica!
Osušene, osute in pekoče struge
proslav in komemoracij.

Osirotelo je vesoljsko poletje.
Amalgam ovenčan!
Zrele sence žarčijo v bodočnost.

Raz palubo žametnega razora
so pognali mogotca z nimbom,
stonogi roji enodnevnice
pristajajo za smrt sproti.

V spoznanju zmiliti prividi
trgajo zastore slovesnih gesel,
v sanje morda tisočletja ulovljiva fantazija
in zagrizenost predpotopnih bitij
se z vedežnimi gestami
klanja
besu,
ki je svojo senco podvil ob zaklinjevalnem obredu
takih gostij ...

BARABA

Bodičasta žica norme, okolja in dnevnosti,
ožgano zatilje priduškov,
vslepelo zrklo,
ki pokončava hlastanje
ob križiščih kazalcev in ukazov,
izrita iz želja, kako spokorna je beseda —
Kdo bo sprožil peklenski stroj nepriznanih
iluzij?

Pridih prve zarje ne bo ožgal zasanjane smeri.
Zlizanih kanalov poznal ni,
kanalov pretiranih pomilovanj.
Razpuščen ne bo takoj ples teh kompresorjev,
poprej bodo zgoreli lampijoni počitka —
in s povestjo puščavniških poboljšanj
bodo skrčili doklade,
pa če v vroči pristan dlani
še tako pljusne
afekt udarca ...

Valentin Oman: Moja mati — oglje

Niko Darle

Njegovo pravo ime je Erik Prunč. Rojen je bil leta 1941 v Stražji vasi pri Skocjanu v Podjuni. Osnovno šolo je obiskoval v domačem kraju, gimnazijo pa na Plešivcu in v Celovcu. Pol leta je prebil v celovškem bogoslovju, nato pa v Gradcu študiral slavistiko, filozofijo in anglistiko, bil večkrat za krajši čas študijsko v Ljubljani. Zdaj je lektor za slovenski jezik na graški univerzi.

Niko Darle je stopil v literaturo s prozo in dramo, kasneje pa se je povsem preusmeril v poezijo. Objavljati je začel v mladinskem listu KRES, največ pa v reviji MLADJE. Leta 1965 je v Celovcu izšla njegova pesniška zbirka TIHOZITJA. Izdal jo je v samozaložbi s pomočjo Janežičevega sklada. Glavni izvir Prunčeve poezije je aktualna narodnostna problematika koroških Slovencev, vendar je treba pri tem dosledno upoštevati tista spoznanja, do katerih se je dokopala mlada generacija. Ta želi v prvi vrsti premagati tradicionalno preživeto mitično zagledanost in zaprtost ter se hoče odpreti trezni presoji svojega časa. V ciklih Ciklopi, Kralj Matjaž, Pesem Miklove Zale in Zalik žene Niko Darle razkriva svoje globoko doživljanje koroške resničnosti. Ciklus Ciklopi s podnaslovom Koroška 1964 je nastal v zvezi s praznovanjem 550-letnice zadnjega slovenskega ustoličevanja na Gosposvetskem polju. Tih, a tem bolj dramatično slovesnost, ki so nanjo povabili tudi tržaško mladino, je pripravila Koroška dijaška zveza pod Prunčevim vodstvom. Ciklopi so simbol neprestane prisotnosti nasilja, pred katerim jih ne more rešiti mitični kralj Matjaž, ampak samo globoka življenjska zakoreninjenost, kakor jo izpoveduje Pesem Miklove Zale. Mlada koroška generacija se zaveda, da je njihov boj za obstanek mogoč samo v tem času in samo v tem okolju ne glede na pogoje.

Značilno za pesmi Nika Darleta je tudi ustaljena pesniška oblika, saj so vse napisane v modernih štirivrstičnicah. Sicer pa je o svoji poeziji avtor izjavil naslednje: »Trudim se združiti več ali manj sodobno pesniško govorico in izpoved z motivi, ki so blizu našemu koroškemu človeku in tako sploh najti stik z njim.« Po zbirki TIHOZITJA je Darle prenehal s pesnikovanjem. Posvetil se je namreč znanstvenemu delu v jezikovni smeri (slavistika).

Drugo pomembno delovno območje Prunčevega prizadevanja v prebujeni mladi koroški inteligenci je gledališče. Leta 1962 je osnoval ODER MLADJE, ga sam vodil, sam režiral in tudi igral. O nujnosti in nenadomestljivosti gledališča je sam zapisal: »Naš oder mora dandanes nadomestiti ljudsko šolo. Postal je v večini krajev edini forum, na katerem je moč gojiti še slovensko jezikovno kulturo. Preko odra moramo najti pot do naših ljudi. Zato se bo moralo naše kulturno prizadevanje slej ko prej osredotočiti na oder in na pesem.«

Za ponatis smo izbrali osrednje cikle iz zbirke TIHOZITJA.

France Pibernik

CIKLOPI

Koroška 1964

I.

Prihajajo s kovinastimi koraki,
s kričečimi zastavami dolgih, daljnih
pohodov, z naličniki iz lepakov,
s pogledi iz mrkih dobovih kamnov.

Zemlja drhti v spominu gluhih gosenic,
ki so ji trgale drobovje, z zobmi
iz ognja grizle nedrja. Holmi
boječe stiskajo kolena mrtvi reki.

II.

Blazno udarja plat zvona
ob nemi bron, krhke glasilke vrvi
se trgajo v prestreljenih grlih
zvonikov. Kri se drobi v rokah.

Nevidni zublji ognja švigajo
v gluho sinjino, golobi
z ožganimi perutmi padajo
na ostrti tlak. Na križ zastavol

III.

Skornji so težki vrasli v čeri:
Iz mišičastih šap preklanih
ust padajo težki besni kamni,
še v enookem loku oslepljeni
zažgejo tik ob čakajočih veslih
egejskih ladij šumeče bele
rane v morje. In onemogel krik
bode z rogovi prsi zemlje.

IV.

Nemirno niha ladjevje
z raztrganimi jadrji,
z razbitimi vesli,
zapleteno med algami.
Slani veter je obglodal
luči na krovu.
V črvivem jamboru
cvete suha goba.

EPILOG

Nazaj ni poti.
Ladje so krhke,
zastave so mrtve,
veter je žejen.
Nazaj ni poti,
mornarji, tu,
na obali
moramo najti vasi.

KRALJ MATJAŽ

Vsem, ki čakajo
njegovega prihoda

I.

Sedi. Z lakti je vdolbel
za sedem veder solz globoke
jame v kamnito mizo.

Sedemkrat sedem tisoč
las srebrne brade je raslo
sedemkrat sedem krogov
žalosti krog mahovito nogo
iz sedemkrat sedem kamnov.

II.

Na glavi krona iz krhke kovine,
z boleče bleščočim napisom.
Črke iz krhke krvi. Izpod
nje slepo ližejo mrtvo lice
težke kače iz brona. V roki
žezlo iz votlega stolpa jeze.
Ustnic že sedemkrat sedem tisoč
let ni odmočil grom besede.

III.

Stresel je glavo. Nad vedra
solz je zagrmela pest. Strela
je vžgala v očeh svetlo zeleni
ogenj gluhega prezira. Slep
železni prsti so se vsesali
v mahovito ploščo. Kovinaste
mišice so jezno zaigrale
ples besa brezbrežnih strasti.

IV.

Vstal je. Hrastova debla, noge
so vzrasla iz skal ponosa.
V gori prsi odmeva votla
moč povelja, z oklepa so
padli zeleni kamni kletve.
Z meča se kruši suhi mah
čakanja, z jeklenega ščita
plahutajo ognjena krila večče.

V.

Gora si je razparala drobovje:
Z bleščočim mečem mesečine
si trga raskave bele skorje
s prsi, odpira ostre, tople bolečine
bokov vojski, ki v čeladah
iz zarjavelega železa, z meči
iz strjenega strahu, koraka
nemo za mogočnimi povelji.

VI.

Grom korakov se lomi od sten.
Kopje se bode s pijano mesečino.
Glave vojščakov butajo ob nizko
luno. Nori ščiti rezgečeje tope
pesmi pohoda. Bobni udarjajo
zvoneč, kovinast ritem. Konji
krešejo iskre iz skale. Pod
oklepi teme se sveti kri noči.

EPILOG

Naprej, kralj Matjaž! Oklep
globoko orje noč. Roke
vihtijo meč preroškega
poguma. S korakom težkega
železa se je spotaknil
ob peto. V drobcih suha
glina iht. Luna liže
lisaste luže krvi.

ZALIK ŽENE

I.

Na nebu prosojni prameni
oblakov. Škrtanje skrite
žuželke z ostrimi skalpeli
reže zveneče žilice tišine.

Z vlažnim bleskom v očeh
lejajo psi, zateglo kot sove.
Nad žoltim šumenjem reke
pasšejo dobrotne bose sence.

II.

Luna spi z glavo pod
temnimi perutmi sanj.
Zvezde iz medeninaste
sredice noči zamolklo

molijo srebrne rožne vence.
V razčesanem zlatem
slapu breze žalik žene
si pletejo pesmi v lase.

III.

V belo platno vtikane
nosijo srebrne tihe ure.
Zlate prstane jim kuje
mesečina, vstavlja kamne

iz mehkega ognja žalosti.
V dlaneh zorijo besede
iz trpke resnice, težke
kot biseri v ranjeni školjki.

IV.

Počasi umirajo besede.
V njihovih očeh ugaša mlad
ljubičast plamen. Pepel
polzi v krških belih kapljah

preko zenic. V sencih, vse
bolj in bolj prosojen, usiha
votli topli ritem bolečine.
V ustih poje nema ptica.

ZEJA

Udarjam na suhi bron sonca.
Snudim sledove izžganih vek
na slanem čelu zemlje. Tipljem
po lepljivi rani pijanih muh.

S slepim nožem trgam raskavo
dlan njive, z usahljimi studenci
močim nebu mrtvi, topi dlesni.
Butam ob nemi bron sonca.

MUTEC

Rišem neme črke v pepel.
Diham tišino vasi pogorele.
Zejo pijem ugaslih ognjišč.
Iščem s prsti bolnih rož.

Sinja beseda je mrtev meč.
Gluhe oči ne pregrizejo mraka.
Nadnje se sklanja jalov večer,
lačen sveže sredice jutra.

PESEM MIKLOVE ZALE

I.

Včasih vzletijo iz naročja mojih misli
ptice z dolgimi vratovi hrepenenj. Neme
krožijo nad belimi okostnjaki hiš, ki
jih glodajo stekleni psi dežja, iščejo

v pepelu sledove svežih stopinj. Utrujene
se vračajo med veje duše. Pozno v noč si
pojejo temne, otožne pesmi o belih vrtovih,
o ajdi na toplih nedrjih bakrene zemlje.

II.

Iz mojega telesa rase
divja trta janičarjev
s toplimi grozdi lepke
krvi, z očesi iz slepe

groze. Njiva sem, ki brana
bolečine ji trga maternice
za tuje seme. Jalovi dež
strasti svinčeno vame pada.

III.

S krivimi meči sinov
pošiljam pozdrave, samotna,
kot žalost polnočnega morja
s temno cvetočim dnom

pod jadrom belih hrepenenj.
Rezila prosim za otroško pest
domače zemlje, za solzo vode
iz sesutih studencev.

IV.

Vračam se. Pod
ranjenimi podplati
kot rdeči nageljni
cvetijo kamni.

Pot gori — pijana
tihih ognjev nje ne
bližine. Oči pokrivam
z roso teme.

V.

Zidam ji, z opeko iz žgane krvi
bogat, ponosen dom, vežem slemena
z mrežo svojih žil. Slepim stenam
vpletam blaženo toploto ženskih prsi.

Kot sonce na visokem čelu dneva
stoji. Čutim, kako med žametnimi prsti
postaja vse bolj težka, dozoreva
kot neizprosen glas samotne smrti.

Hubert Greiner: Moje ljudstvo — linorez

Boro Kostanek

Njegovo pravo ime je Florijan Lipuš. Rodil se je leta 1937 v Lobniku pri Železni Kapli. Preživljal je težko otroštvo in nemirno mladost, ker mu je zgodaj umrla mati in je dije ostal brez doma. Zaradi vojne je stopil v osnovno šolo šele za devetimi leti in jo obiskoval v Lobniku in v Lepeni. Leta 1950 se je vpisal v gimnazijo na Plešivcu, po maturi pa je odšel v celovško bogoslovje, iz katerega pa je v četrtem letniku izstopil. Krajši čas je študiral v Ljubljani, poskusil s študijem prava v Gradcu, končno pa opravil učiteljski izpit. Zdaj poučuje v Remšniku pri Železni Kapli na enorazredni dvojezični osnovni šoli.

Ze v gimnaziji je uveljavil svoje organizacijske in pisateljske sposobnosti. Več let je urejal glasilo mladih KRES, zlasti pa se je izkazal z ustanovitvijo skupine MLADJE. Ta skupina je namreč začela izdajati svojo revijo MLADJE (doslej šest števil: 1960, 1961, 1961-62, 1963, 1966), osnovala pa je tudi ODER MLADJE ter s svojimi številnimi akcijami vnesla v delo mlade koroške generacije nove pobude. Kostanek je še danes ves sredi dela bodisi kot urednik revije MLADJE bodisi kot avtor številnih polemičnih zapisov o kulturnem življenju Koroške in posebej o literarnem prizadevanju koroških piscev.

Kostanek je doslej največ objavil v KRESU in MLADJU. V prvi vrsti je pripovednik, napisal pa je tudi dvoje dramskih besedil, in sicer MRTVO OZNANILO (uprizoril ODER MLADJE) ter ODMEV DANSNJEGA DNE, ob katerih ni mogoče govoriti o izrazitejši dramski osebnosti. Pač pa je mogoče njegovo prozo kljub skromnemu obsegu označiti kot avtorjevo ustvarjalno opredelitev, zakaj nedvomno drži, da Kostanek v okviru mlade slovenske proze ubira svoja pota.

Pri Kostanku se srečujemo z močno lirizirano prozo, ki bi ji morda lahko našli primere v nemškem pisatelju Wolfgangu Borchertu. Ze narava literarne zvrsti, kot je črtica, sama rada izbira drobne motive, manjše izseke iz avtorjevega osebnega doživljanja — Kostanek se pogosto loteva mladostne erotike — pušča pa vendarle možnosti za širšo objektivnost. Avtor se v delu svojih črtic ukvarja tudi z neposredno stvarnostjo. V avtorjevem ožjem krogu se je izoblikovala značilna oznaka za njegovo prozo: imenujejo jo abstraktno realistično. Kakor je sicer težko združevati omenjena pojma, je v tej določitvi vendar nekaj resnice: Kostanek se namreč rad giblje na relaciji resničnost-nadresničnost, to se pravi, da išče globlje v kompleks človeške eksistence in oblikuje človekovo razpetost med nakazanima poloma.

Kostanek je izšel iz poznega ekspresionizma, toda dovolj očitno je, da se preusmerja v surrealizem. Njegov največji dosežek je pisateljski uspeh je pravkar objavljeni MRAKSVIT (Sodobnost, 1968, 6). Doslej je izdal knjigo CRTICE MIMOGREDE (Državna založba Slovenije 1964). Kostanek je edini koroški pisatelj, ki mu je uspelo tiskati v Ljubljani, in je tako najdlje prodril v slovenski prostor.

Naš izbor je iz knjige CRTICE MIMOGREDE.

France Pibernik

Zemlja in vse druge zemlje

Ulovi jih, zemlja, moji drobci so se porazleteli širom po tebi. Zaustavi jih, zaprašili bodo vdolbine v blazini, zamašili dihe in kri. Pod bežne švigajoče krpe so se poskrili. V sončno mehkovino so postiljali brazde in povlačili noaranino z dlanmi. Porazgrnili so se po valoviti načeti prsti, da so se korenine zamaknile in se nenadoma skrčile v konicah.

Poišči vse in me zberi, da se ne porazlezem na sto križpotjih. Naplavaj me v počivajoči otok, strni vse delce v telo, da bodo moji koraki spet zemsko bitje z udi in dušo. Vrne jih meni, zemlja, vrni mi moje korake.

Potebil sem sleherni premik, utvožil vsako dejanje, omisil vsako vlakno. Kamnit duh sem razdrobil v peščen uglijen tok, da sem laže potebil tople nasade in daleč odrasle goščave.

Na vejatih rogovih so rdeči jeleni odnesli dan. Ogljeno kepo so sunili z rumeno poraslih nebes, da je zletela med ostanke upadlih pepelnih gorovij. S prožno predano opojnostjo bučijo žitni oceani, se razživlja na tisoče makovih cvetov na belkastih prsni pšenice, živijo po vrsti seniki od sladkega dihanja noseče rži, prodirajo utrjene drevesne karavane neznanu kam, se kopicijo mogočni svaljki ravnin.

Razgrni deviške stolpnice dneva, nešteto telesce je posulo veliko večerno igrišče. Tople roke vso noč čarobno rahljajo zemljo. Rastla bo težka osvinčena setev in vstajala dije z vsakim dnevom.

Prsti grebejo v dno za drobci življenja. Dromedari odvaljajo proč vso plevelkasto navlako in polnijo groblje z njo. Setev se zravnava v brst. Razuzdani polnočni divji med kipi z obronkov, ki ga hrapavo ližejo pritlične skorje. Vdihava ga zrak, vdihava ga šuma z mahom, vdihava ga oplojena košuta z mehko naraslo dlako. Sopara izstopa in parklji so ogrelje zemljo.

Drevesa na dvorišču vstajajo iz omotice. Pogledom se motno udira nazaj v dremavico, miniti morajo tisoč neresničnih predmetov. Prvi svetlobni kolobarji novega jutra so zajeli jato pleščočih metuljev. Z vseh ograd odpadajo sive preproge. Zadnje temotne puščice usihajo.

Nezaznavno sonce plašno vzhaja iznad bele zbrzdane blazine, moji delci, moji koraki po zemlji so padli v odejo. V prstih mi je okus čezmerne zemlje. Po ustih zaudarja po premočni zemlji. Prsti težko razpenjajo predeno predsončnega jutra do kraja. Na zavešena okna natezajo krepkeje kole avetlobe.

Iz barvnih kašč vraščajo vsepovsod zemeljske kepe. V oknih visi dan. Neomajno resnično briše senčno skioptiko z vlažnih zenic vsega stvarstva. Vse, kar je zdrvelo to noč na veliko igrišče, se je vrnilo molče s tiščočo zemljo. Strop je opran in stene umite, macesnov pod zlikan. A zemljo tišči in tišči in žene narazen, ležišče razganja, pohištvo žene narazen, mizo odprto za kruh in pomlajajoče mleko tišči, kupe zemlje tišči.

Nezakonske trave

Spočel jih je dež s senco deviške breze. Potihoma se je priplazil neke noči mimo spečih drevesnih koč in se skrivaj spustil ob slokem mlečno bledem deblu na dno. Mehka skorja se je vdajala puščicam njegovih prstov. Zavzemal jo je zase in jo vso prešinjal. Korenike so trznile. Njegove tople roke so se dremavično spojile z brezino senco in jo zagugale v nepopustno dolgo obetje. Voda je vzvalovila ob bregovih in butnila tih otok ter se polegala šele v pomarančnih čašicah svita.

Senene knjige so se zaprle.

Vsa drevesa so odpotovala nasproti toplim krajem. Vrbe so se odele v pisane rute. Kostanji so potuhnili glave v bojzani, da se bodo vsak čas dvignile ljubice breze in se brez besede spustile na jug. V vsej lepoti in dorasli opojnosti so se razodela njihova telesa in lahni kril odfrotala. Daleč na poti jih bodo šele dohiteli. Na bregovih jezera so med labodj pristajale ladje listja. Vkrcalo se je nešteto novega. Po parku se je zbiralo v jate in se v kupih odpravljalo na južno pot. Vetrovni zbori so prvi odri-

nili za toplim kruhom, za njimi vse drevje, goščava in log.

Zemlja je vzela nazaj vse vonje in naktana prst je izžela odpadlo listje zadnjih dišav. Listje je obleklo pepelnato barvo. Slame, ki so se ob času dišeče otave zgubile na paši, so se zatikale v vetrovna rešeta. Svetloba zasrtega sonca se je skotalila med opustošenimi vejami v brezdnane lesa.

Na poletnih pogoriščih se zdaj zrcali ostrina slane. V grapah polzijo od tod podobne, krive pod nahrbtniki megle. Moraste megle uhajajo iz poapnenih prstenih žil, se plazijo po tleh in dušije pritlično drobovje. Vse vse morijo. Udušile bodo vso rast in zavezale polje ter lopnile ceste za ubeglim drevjem.

Dež prihaja v svate, se ustavi ob brezovi sencu in jo pogladi po licu. V jesenski molččnosti nihče ne moti vasovalca. Osamljena breza pokaže mlečno bele prsi in zardi v noč. Vodne fontane se ustavljajo sredi plesov ali jih menjavajo zavoljo zagnanosti. Med razpletene lase doječe breze mečejo gruče mavric.

Rešilni čolni

Prostor je bil poslan med malomestne stene. Ob obronkih so bili nadevani svetilni drogovi z marmornastimi lučmi, onkraj cest turistični biro, lekarna k hudemu orlu, ljudska knjigarna, komaj začeta prodajalna filmov in nekaj časopisnih kioskov. Čez je bilo nebo. Bilo je v maju. Dekleta so nosila zelena, plava, rdeča, rjava in rdeče rdeča krila. Bila so zelo mlada dekleta. Lasje so v obliki konjskih repov pokrivali goloto njihovih ramen. Fantje so imeli ogrnjene pomorske vreče.

Ljudje so pili kakao. Stali so z ramo ob rami in pili kakao. Imeli so velika očala na obrazih, ko so pili kakao. V kakao so se premikale hiše in ulice in debela kostanjev in mimo kostanjev so vozili avtomobili. Ljudje so imeli odprte srajce in luknje v sandalah. Vsesavali so se z ustnicami na kakao. Bilo je ob pol treh popoldne in ljudje so se prisresali v skodelice s kakaom.

Toda ljudje niso pili kaka zaaradi kaka.

Ampak ljudje so stali v vrsti vsak s svojim kakaom v roki. Pred mlekarškim vozom. Ob pol treh popoldne. Redno so se vsi hkrati potopili v kakao. Potem so počivali, spet vsi hkrati.

Dekle v vozu je imelo plave lase in plave trepalnice. In karminsko rdeč lak na ustih. In nekaj globine pod lakom. Ljudje so si ogledovali globino skozi zastore očal. Dekle je neprestano nalivalo kakao v čaše iz bele plastike in ni nič reklo. Nekaj kaka je vedno poplavilo njene nohte, da se je zelena barva krušila z njih. Ljudje so privlekli rešilne čolne.

Ampak najbolj smešno je bilo to, da so ljudje stali v vrsti. Vsi s kakaom v roki pred mlekarškim vozom. In z rešilnimi čolni za poplavljenimi nohti. Popoldne ob pol treh. In nobeden ni pil kaka zaaradi kaka. To je bilo najbolj smešno tisto popoldne.

V zrak so bile nadevane diagonalične lastovke. Po klopek vseokrog so sedeli stari ljudje. Oni s provizoričnimi obrazi; z obrazi mimogrede; s kotastimi rokami in sivimi pričakovanji v laseh. Metali so drobtine golobom. Drugi stari ljudje niso metali drobtin golobom. Plava, zelena in rdeča krila deklet so živčno šumela skozi prostor. Iz njihine se je nalivalo sonce v dlan dekliških kril. Dekleta in ljudje so vlekli rešilne čolne. Rešilne čolne za ob pol treh popoldne. Barve na ustnicah kakavarice so bile zlite v nasmeh. Ljudje so stegovali prste proti nasmehu in zadevali v sonce. Nekateri so držali skodelice s kakaom proti deklic. Od obeliskov je curljal sitljiv rdeči vonj po stegnjenih prstih.

Pred mlekarškim vozom je bila ura že dolgo pol tri.

Na pol spite skodelice kaka so stale na polici. Po klopek so sedeli stari ljudje. Nekateri so metali drobtine golobom, drugi niso metali drobtin golobom. Bili so nagnjeni vse preveč daleč predse. Iz zelene prsti so goreli obeliski tulipanov. Ljudje so bili stuljeni v gube koščenosti in nagnjeni daleč predse, kot bi nosili vso praznino popoldneva na sebi. Rešilni čolni so ležali vseokrog.

Nova cesta

Brez one ulice tam, in tam spet ene in tam še ene,

in brez vseh tistih uličnih cevi, ki izbruhnjejo ob koncih v skladiščno posodo za parke, in kjer se park nategne kakor gumi, kjer ležijo potem ulice iz napetega gumija druga poleg druge in vsak čas grozijo tleskniti skupaj, tam so že zopet sosedne ulice,

brez teh in brez tega, kar je v vseh ulicah in kar naredi ulice, da so ulice,

in brez tistih zaporednih klopi po parkih,

in brez deklice, ki se ustavi na poti domov, odloži šolsko torbico in sklanja svojo majhno glavo nad ženski obraz, neki nikoli še videni ženski obraz, ki leži vznak na klopi in se mu nabira v ustih deževnica v lužo, kajti že ves dan dežuje in že ves dan ležijo ženska usta na klopi in deklica jim ne more dopovedati, da dežuje, da zelo dežuje, da pada dež in da to vendar nekaj pomeni, če pada dež, da to pomeni, naj gre domov, ženska, ker vendar ne more ležati tukaj na klopi, ko tako debelo dežuje,

brez tiste pepelnaste nagote, ki jo zida dež na ženskih prsih,

in brez tistega posmeha njenih tenkih rok, visečih čez rob klopi, ki visijo čez rob klopi kakor bele razpoke v noči, ki pa so samo majhen odsev velikih in miščastih rok, ki visijo od meseca v mračno ulico,

in brez meseca, ki se vloče po nebu kakor cila bukovih drv,

in brez velikega polja, ki je večje od meseca in ki leži tukaj in je neizmerno v obročih ravnine in čigar obroči so vtačili vase zaboje ljudi.

brez teh ljudi, ki ležijo zdaj tukaj, vsi tisti mnogi, ki ležijo tukaj, ravni kot zemlja, razpadli narazen v ostrogi ničta, brez udov, kosti, ust in ozobja, brez oči, kože in glav in brez krvi, toda ki ležijo vseeno še tukaj, daleč proč od bukovega meseca, nasuti in naveti po polju od peruti vetra, ki dela sence v jarkih,

in brez stokanja iz tal, ki so polna podevana z usti, usta poleg ust, tla iz samih človeških ust, ki so včasih govorila, poljubovala in so zdaj grozno široko odprta, nezmožna besede, in nasuta s prstjo, visoka plast grozno odprtih ust, ki pokrivajo polje, da nenehno kdo stoka v kaka usta,

brez prstenih žeblicev, žabitih v vsaka usta posebej, in brez pepela, ki se trklja skupaj po ravnini, se sprijema najprej v šope, v svežnje, potem v plasti, ki se odpenjajo s tal, pošumevajo, se sesipavajo, stokajo, zdihujejo, se zgrabavajo, rinejo v oblike teles in telesa vstajajo, brez tega vstajanja oživelih teles

in brez prihajanja od povsod s kladami ubitih in udušenih krikov, iz zemlje, iz vetra, ki diši po sežgani ženski krvi, iz jarkov v trumah in z rakvami prsti, uuu, same rjave rakve žebliste prsti, uuu, in prsi iz ila,

in brez tiste množice, ki raste in narašča in postaja končno nepregledna in se bo vsak hip sprožila v veličasten zmagoslaven pohod, v raztegnjen prš strohnobe,

brez tistih množičnih trum, ki grozijo zagnati krik na vse strani, zatajevan, tlačjen, do zdaj teptan, ob prvi iskrici sprožljiv krik, ki bo narastel v grom in razdejal vse, kar se da razdehati in opustošiti, in ki bo okužil ves svet z resnico od tam,

brez tistih trum, ki se potem res odtrgajo s polja, se začnejo porivati naprej, drsijo vedno hitreje, zlomljajo, podirajo in tlačijo, se slednjič spustijo v omotno drvenje plaza, ki se vali od tod, proč s tega polja, vendar enkrat proč s tega polja domov,

in brez tistega kričanja, ki je zdaj še daleč, zdaj že čisto blizu in ravno zdaj v vseh ulicah, na vseh strehah, na vseh pragih, na stopnicah in v sobah, ki komaj morejo vzdržati naval resnice od tam, ki jo zbrno izkričava množica, vse mesto in vsi predmeti so pokriti z njo, grozeča je in tako ubijajoča in prodorna, da se ljudje prvi hip zbudijo, zmedeno sedejo v postelji in trepetaje jamejo iskati gumb za luči,

in brez tistih od iskanja gumbov za luči osamelih rok, ki iščejo tam, kjer ni ničesar in ne morejo narediti luči, te roke, ki so preokorne, da bi mogle narediti luč,

in brez tiste borne in prestrašene svetlobe, ki nastane, če ljudje na sroču najdejo gumb za luč,

in brez ljudi, ki potem še dolgo slonijo v posteljah in ne morejo spati, še danes ne, nikoli ne, in ki imajo neprestano luč ponoči, in ki bi tako radi spali in ne morejo, ker jim kričanje one množice iz skupaj natrkljanega belega pepela raznaša ušesa,

brez stopnic, ki se vanje zaletava kričanje in se ljudem zdi, da je nekdo šel po njih, nekdo, ki manjka v hiši, od takrat, ko so pobirali tlako kacatom, od takrat marsikdo manjka, ki že dolgo ni hodil po teh stopnicah in je zato pozabil, kje

naredijo ovinek, in tako ves čas zadeval v zid, in to potem skozi celo noč in na vseh stopniščih v mestu, in pri tem puščajo ljudje svoje roke na gumbih za luči za drugič in poslušajo v neko prazno dozvedo razgretih možganov,

torej brez tega

in brez onih dolgih ženskih vrst pred jarki, ki čakajo kakor vsak dan na delo, ki pa tokrat sicer ne bo več delo, temveč samo še neki zadnji popravek, ki ostane človeku čisto nazadnje in se zaključí s tistim vpitjem za vratom, vpitjem, ki od zadaj seda na človeka, ana, tako vroče seda na človeka tisto vpitje, in človeku že dolgo ni bilo tako toplo, kakor mu je toplo sedaj v tem vpitju, in to vpitje je krogla, tako navadna svinčena krogla za beli, mehki ženski vrat, vroča kot volnen šal, ena izmed tistih,

in brez plačila za to

in brez razkričavanja resnice v sežganih srcih, blagrovanih od ravensbrūške zemlje, zataknjenih komaj v prgišče ravensbrūške smrti, zamaknjenih v težo bruna, ki ga prekladajo v svojem telesu sem in tja, dan na dan ga prekladajo sem in tja, sem in tja, sem in tja po svojem telesu in ga ne morejo odložiti, tega težkega bruna v telesu,

brez vsega tega,

ne, brez vsega tega se nikoli ne vračajo mrtvi iz Ravensbrūcka.

Zorka Weiss: Odločitev — akvarel

Miško Maček

Njegovo pravo ime je Karel Smole. Rodil se je leta 1944 v Celovcu. Nekaj let je preživel v Smarjeti v Rožu, med osnovnošolskimi leti pa je živel v Skočjanu v Podjuni. Štiri gimnazijske razrede je opravil na Plešivcu, od petega razreda pa je obiskoval na novo ustanovljeno slovensko gimnazijo v Celovcu, kjer je maturiral 1963. Na Dunaju je najprej študiral pravo, zdaj pa sociologijo.

Maček izhaja iz pesniško nadarjene družine. S petim letom je prvič stopil na oder in se tako seznanil s slovenščino. Literarne prispevke je začel objavljati v KRESU že kot drugošolec, kasneje pa je postal eden rednih sodelavcev revije MLADJE. Po objavah je mogoče sklepati, da se Maček posveča izključno poeziji. Če njegovo pesniško ustvarjanje presojamo v okviru koroške literarne situacije, smemo zanjo v prvi vrsti reči, da si radikalno prizadeva prestopiti meje dosedanjega pesniškega načina in ustvariti moderno pesniško govornico. Dosežena oblika je pri tem samo zunanji znak tega hotenja. Sicer pa je za notranjo podobo Mačkove pesmi zelo pomembna usmeritev v eksistenčne plasti modernega človeka, pri čemer moramo še posebej upoštevati koroški prostor. Hkrati in v enaki meri pa pesnik doživlja svojo osebno uklenjenost, ki jo je jasno ponazoril z naslovom svoje zbirke UJETI KRIK.

Pesnik se predobro zaveda, da njegova moderna koncipirana pesem spriče očitne praznine, ki zeva med tradicionalno miselnostjo in sodobnim pojmovanjem umetnosti, ne more normalno komunicirati v ožjem domačem prostoru. Zato pa je njegova pesem doživela večjo odzivnost v matični sredini, in sicer takoj po izidu pesniške zbirke UJETI KRIK, ki jo je natisnil v samozaložbi s pomočjo Janežičevega sklada v Celovcu 1965.

Iz te zbirke smo izbrali značilne pesmi.

France Pibernik

Gustav Januš: naslovná slika za revijo Mladje

TELO

stegnjenih rok
je križ za sto grobov

na večer
razlekne se senca
in pokrije grude

telo se skloni
vsak pod težo svojega napisa
križ na moč zadoni
na prebodene grude

mi smo oglušeli

ZALOSTEN SEM

ker je ljudem zarastel obraz
obrvi se povesele nizko
predenine las prepredle čelo in lice
usta zavalili kolobarji

ni moč nam
videti misliti reči kaj
ujamemo se v vozle
svojih las — — —

glava se je burno ozrla vzdolž ceste
in roka je urno zaklenila vrata

roka je hitro zaklenila
zaman bodo trkali koraki
zadnji bodo omahovaje odšli
z gib kazalca bo jeknil od zunaj
med naše štiri stene
in odmeval in se odbijal
in razklal ušesa

OPRAŠENI PRSTI

z rokami bi
s prsti potegnil bi
skozi dolge lase mojih polj

ob razgaljeni grudi neba
bova počila
se bova napila sokov
in roke bodo pijane brodile
in našle zadnji kozarec

oči bodo v dušku popile
kár so prsti nagrebili

MOLITEV

pred kipom belega mladeniča

kaj klečite
mojemu kipu
so odbili roke

vstanite — molitev je mimo
marmor belega trupa
je krhek in ranjen
in sonce in dež ga bosta skrnila

lakti in prste
bo priklenila zemlja na sé

ne ne — malo še poklečite
in zapojte nalomljenim belim očem
tiho nagrobno molitev

NOCNA

nikoli ne bom nasei ušesov
moji koraki udarjajo
v zadnja pisana okna

nihajo skozi ceste
se širijo nabrekajo

človek razpnem pijane roke
in bičam naglušna ušesa

krog in krog
se igrajo krogi
kupi bežečih oči

POT

noč z globokimi dlanmi
kliče vabi v svoj objem
na polja se naslanja pot

tokovom brazd se voljna vdaja
tako še jaz s popotno palico
brez volje ji sledim
da me zavije v svoje mreže

in hodil bom
dokler ne bom s spletenimi nogami
z rokami križem prsi
padel in si razbil na belem pragu usta

in krik bo brez odmeva v meni izzvenel

LUCI

v mastni vodi
divjá
igra
rdečih in plavih otrok

lovimo se večno
mar nas je kdo zaklel

POT SKOZI SNEG

potujemo
po polskopneli poti
skozi zimo

razpuščene lase
v lepe oči
in nezmerno prazni
v bele roke

tu in tam
v še mehkih tleh
je včrtana brazda

tvoja in moja

SNOVANJA — posebno kulturno rubriko GLASA ureja uredniški odbor Kluba kulturnih delavcev v Kranju: Milan Batista, Dušan Ogrizek, Bojan Pisk, Stanko Simenc, Andrej Triler, Albin Učakar, Crtomir Zorec in Olga Zupan. Odgovorni urednik Bojan Pisk. Lektor Stanko Simenc.